

Omgevingswet: Make It Work!

M en R 2016/59

Wereldwaterdag is voortaan ook Omgevingswetdag, want op 22 maart 2016 heeft de Eerste Kamer de Omgevingswet aangenomen (*Stb.* 2016, 156). Voorwaar geen geringe prestatie, indachtig de woorden van Drupsteen, dat het hele wetgevingsproces een mengeling is van rationaliteit en irrationaliteit. “Een wetgevingsjurist die opstaat en zegt, wacht even want we moeten de leer van Noll (Peter Noll, *Gesetzgebungslehre*, 1973) toepassen, die wordt neergesabeld.” (zie mijn *Bundeling van omgevingsrecht*, 2012, p. 481). Minister Schultz en haar ambtenaren zijn er echter in geslaagd een Omgevingswet te bouwen op basis van een nieuwe architectuur die het niveau van plakken en knippen ver overstijgt (Hirsch Ballin, *Architectuur van wetgeving*, 1984).

De Omgevingswet laat zich vergelijken met een Romeinse tempel. Het fundament wordt gevormd door de paradigma-wisseling: een continue zorg voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving met ruimte voor ontwikkeling. De Omgevingswet wordt gedragen door zeven pijlers: duurzame ontwikkeling, delegatie, de Europese beleidscyclus met zes kerninstrumenten, innovatie, integrale aanpak en ‘decentraal tenzij’. Voor het eerst is duurzame ontwikkeling in het nationale recht uitdrukkelijk verankerd als maatschappelijk doel voor het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit (art. 1.3 Omgevingswet).

Het is met name die nieuwe architectuur, die ervoor zorgt, dat bedrijven, burgers en overheden gemakkelijker dan nu hun rechten en plichten kunnen kennen (verbeterdoelstelling 1). De Omgevingswet sluit aan bij de samenhangende fysieke leefomgeving, wat tot een samenhangende benadering moet leiden (verbeterdoelstelling 2). De Omgevingswet beoogt ook meer afwegingsruimte voor initiatiefnemers en overheden (verbeterdoelstelling 3) en versnelling van besluitvorming (verbeterdoelstelling 4).

De wet is nog niet af. Eind maart zijn de Aanvullingswet bodem en de Aanvullingswet geluid in internetconsultatie gegaan. Aanvullingswetten voor natuur, grondeigendom, en integratie Wet ammoniak en veehouderij (Wav) zullen nog

volgen, evenals een Invoeringswet, die de Omgevingswet nog kan wijzigen. Het is van belang, dat de Raad van State en de Eerste Kamer de nieuwe architectuur vasthouden bij de aanvullingswetgeving. Aan een Romeinse tempel hoort nu eenmaal geen balkon. Hirsch Ballin wees er al op (a.w. p. 91-92) dat zelfs bij ingrijpende wijzigingen in de materiële inhoud de architectuur in wezen onveranderd pleegt te blijven, maar een soort Commissie Scheltema, die de architectuur van de Omgevingswet bewaakt, zou daarbij m.i. goede diensten kunnen bewijzen. Een eerste advies zou de vraag kunnen betreffen of het een goed idee is om een sectorale Klimaatwet te introduceren, zoals Samsom en Klaver voorstellen, dan wel klimaat te regelen in de Omgevingswet.

Het werk is nog niet af. De Omgevingswet zal nationaal niet alleen leiden tot vier nieuwe AMvB's: Besluit omgevingsrecht, Besluit kwaliteit van de leefomgeving, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving, maar ook tot de Laan voor de leefomgeving, circa 400 omgevingsvisies en iets minder omgevingsplannen. Internationaal heeft de Omgevingswet aan de wieg gestaan van *Make it Work*. Dit project heeft als doel om de instrumenten en horizontale elementen in de milieuriichtlijnen meer en beter te stroomlijnen en om meer samenhang tussen de richtlijnen te krijgen. Dit moet de uitvoerbaarheid van de Europese milieuregelgeving verbeteren.

Een mooi motto voor wie nu wetgeving en praktijk van de Omgevingswet vorm moet geven: *Make it Work!*

